

Raadsvoorstel

Onderwerp	Doorontwikkeling ZoetermeerPas naar een brede stadspas
Zaakid	2025-170597
Auteur	Elizabeth Fanoiki +31793468086 E.Fanoiki@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	F. de Groot
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Eerdere besluitvorming	• Raadsvoorstel Herijking ZoetermeerPas en invulling kindpakket • Motie 2306-27A Een ZoetermeerPas die past • Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers
Samenvatting	De ZoetermeerPas is momenteel een minimapas voor inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Met deze pas kunnen zij gratis of met korting deelnemen aan sportieve, leerzame en culturele activiteiten. Onderzoek naar verbeterpunten van de huidige pas en naar de haalbaarheid en wenselijkheid van een brede stadspas laat zien dat er breed draagvlak en enthousiasme is om de ZoetermeerPas door te ontwikkelen tot een stadspas voor <i>alle inwoners</i>, ongeacht het inkomen. Het aanbod en prijs van de pas is daarbij wel inkomensafhankelijk. Een pas voor iedereen kan ook door bezoekers aan de stad worden gebruikt. Door middel van diverse acties/actiepakketten, gratis of met korting, wordt de kans geboden om gebruik te maken van het veelzijdige aanbod in Zoetermeer. Er wordt daarom gekozen om te investeren in een brede stadspas als instrument om deelname aan sport, cultuur en vrijetijdsbesteding te stimuleren, maatschappelijke betrokkenheid te vergroten, de lokale economie te bevorderen, en de citymarketingstrategie te versterken. Daarnaast biedt een brede stadspas perspectief om op termijn verschillende regelingen en diensten te bundelen ten behoeve van optimale (digitale) dienstverlening, zoals de doorontwikkeling vanuit Digital Decade. De doorontwikkeling van de minimapas naar een brede stadspas vindt gefaseerd plaats, met als doel introductie per 2027. In de aanloop daarnaartoe worden eerst verbeteringen doorgevoerd in de huidige minimapas, waaronder een herinrichting van de tegoeden. De bestedingsvrijheid voor gezinnen wordt gedeeltelijk verruimd om ervoor te zorgen dat de pas beter wordt benut.

	Het college stelt voor om met het vaststellen van dit raadsvoorstel Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers, af te doen.
Bijlagen	1. Ontwerp Brede Stadspas Zoetermeer 2. Onderzoeksrapport 'Een brede stadspas in Zoetermeer: haalbaar?' 3. Collegereactie op het onderzoeksrapport 'Een brede stadspas in Zoetermeer: haalbaar?' 4. Begrotingswijziging

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Doorontwikkeling ZoetermeerPas naar een brede stadspas
2025-170597

De raad van de gemeente Zoetermeer;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 8 januari 2026

Besluit

1. De ZoetermeerPas door te ontwikkelen naar een brede stadspas conform het Ontwerp Brede Stadspas Zoetermeer, met de kernpunten:
 - a. Versterking van de minimapas;
 - b. Uitbreiding van het (kortings)aanbod en het activiteitenpakket;
 - c. Met ingang van 2027 de kooppas te lanceren;
 - d. Het verkennen en het toevoegen van regelingen aan de Stadspas;
2. De vrijwilligerswaardering te koppelen aan de Stadspas;
3. De inrichting van de tegoeden voor de minimadoelgroep met ingang van 2027 te wijzigen en daarbij:
 - a. Het kindtegoed op de ZoetermeerPas te verbreden met een tegoed voor schoolspullen en kleding;
 - b. Voor het kindtegoed twee leeftijdsgroepen te maken, elk met een eigen maximumbedrag per kind per jaar verdeeld naar:
 - i. Kind basisonderwijs;
 - ii. Kind voortgezet onderwijs;
 - c. De nieuwe zwemregeling (A-B-C Diploma) vast te stellen;
4. In 2029 - twee jaar na introductie - een brede evaluatie van de brede stadspas te doen waarin gerapporteerd wordt over de ervaringen met de Stadspas, de ontwikkeling van de kosten en de mogelijkheden voor structurele financiële dekking;
5. De volgende budgetten beschikbaar te stellen voor de realisatie van de brede stadspas en de verruiming van de vrije bestedingsruimte van de minimategoeden:
 - a. Het budget voor de minimategoeden in programma 1 te verhogen met € 60.000,- in 2027, oplopend tot structureel € 245.000,- vanaf 2031 en verder;
 - b. Een budget beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling en uitvoering van de brede stadspas in programma 1 voor een bedrag van € 270.000,- in 2026, oplopend tot structureel € 585.000,- vanaf 2029 en verder;
6. De inkomsten van de verkoop van de brede stadspas op te nemen in programma 1 voor een bedrag van € 90.000,- in 2027, oplopend tot structureel € 230.000,- vanaf 2029 en verder;
7. Het verschil tussen lasten en baten als volgt te dekken:
 - a. Een bedrag van € 125.000,- vanaf 2026 structureel te dekken binnen de huidige begroting voor de Zoetermeerpas in programma 1;
 - b. De uitgaven voor de vrijwilligerswaardering in programma 2 vanaf 2027 structureel te verlagen met € 30.000,-;
 - c. De uitvoeringskosten van Stichting Leergeld vanaf 2027 structureel te verlagen met € 15.000,-;
 - d. Het overige verschil tussen lasten en baten á € 145.000,- in 2026, oplopend tot structureel € 430.000,- vanaf 2029 en verder ten laste te brengen van het begrotingssaldo.
8. De uit dit besluit voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen;
9. Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers als afgedaan te beschouwen.

Over besluiten 5 t/m 7 geen referendum mogelijk te maken omdat het een begrotingswijziging betreft.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over de overige onderdelen van dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 23 februari 2026

de griffier,

de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM

drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Eén brede stadspas voor iedereen (hierna: Stadspas). Met de Stadspas zet het college in op een pas die voor álle inwoners aantrekkelijk is en waarmee zij gratis of met korting kunnen deelnemen aan sport, cultuur, recreatie en andere vrijetijdsactiviteiten in Zoetermeer. De maatschappelijke baten van stadspassen zijn groot: ze stimuleren dat inwoners mee kunnen doen. Dit vermindert financiële drempels, bevordert welzijn, en zorgt voor een actievere deelname aan het gemeenschapsleven, wat leidt tot een gezondere en meer verbonden stad. In het bijzonder biedt de pas kinderen uit gezinnen met een laag inkomen gelijke kansen om zich te ontwikkelen, te bewegen en hun talenten te ontdekken. Het rijke aanbod in onze stad wordt toegankelijker voor iedereen. Oók voor bezoekers. Zo draagt de Stadspas bij aan een actieve, verbonden en inclusief Zoetermeer.

Het college is enthousiast over de mogelijkheden die de Stadspas biedt. Ervaringen in andere steden laten zien dat een stadspas meer is dan een kortingspas. Het is een krachtig instrument voor de gemeente, waarmee regelingen, diensten en activiteiten slim kunnen worden gebundeld en specifieke doelgroepen kunnen worden bereikt.

Doorontwikkeling ZoetermeerPas

De huidige ZoetermeerPas richt zich op inwoners met een laag inkomen. Zij ontvangen via tegoeden de mogelijkheid om deel te nemen aan activiteiten die bijdragen aan verschillende doelstellingen zoals maatschappelijke participatie, gezonde ontwikkeling van kinderen en verminderen van eenzaamheid. De huidige pas wordt nu echter te weinig benut. Minima profiteren dus te weinig van de geboden mogelijkheden. In 2024 was het uitnuttingspercentage (oftewel gebruiksintensiteit) van alle tegoeden gemiddeld 26%. Uit onderzoek onder pashouders blijkt dat dit onder meer komt door gebrek aan kennis over de bestedingsmogelijkheden, beperkte zichtbaarheid en het stigma van een “armoedepas”.

In juni 2023 heeft de raad met [Motie 2306-27A](#): Een ZoetermeerPas die past, de ambitie uitgesproken om de ZoetermeerPas toegankelijker te maken voor gezinnen met onder meer aandacht voor een betere aansluiting van de pas op hun behoeften. Daaropvolgend is op verzoek van de raad een extern onderzoek gedaan naar de behoefte en potentie van een brede Stadspas in Zoetermeer. Het doel van dit onderzoek was tweeledig: de uitvoering, beleving en ervaringen vanuit pashouders en huidige aanbieders in kaart brengen en verkennen welke aanvullende diensten en producten vanuit de gemeente en het maatschappelijk middenveld aan de bestaande ZoetermeerPas kunnen worden toegevoegd.

De uitkomsten van het onderzoek laten zien dat er behoefte is aan het verbeteren van de huidige minimapas. Dit zit onder andere in het verbeteren van de communicatie erover. Pashouders willen daarnaast meer vrije ruimte in het besteden van de tegoeden. Het onderzoek laat ook zien dat er een breed draagvlak bestaat onder pashouders, inwoners, maatschappelijke partners en aanbieders voor een brede stadspas. Dit bevestigt dat de doorontwikkeling van de ZoetermeerPas haalbaar is en bovendien een duidelijke meerwaarde heeft voor de stad, haar inwoners en haar ondernemers. Zoetermeer kan zich daarmee als stad in de Randstad met een stadspas nóg beter op de kaart zetten.

Het onderzoeksrapport is opgenomen als bijlage (bijlage 2) en is voorzien van een reactie van het college (bijlage 3).

Ontwerp Stadspas

Hoe het college de transitie van een minimapas naar een brede stadspas voor zich ziet is uitgewerkt in het Ontwerp Brede Stadspas Zoetermeer (hierna: Ontwerp). Daarvoor wordt verwezen naar bijlage 1.

Het ontwerp omvat vier hoofdlijnen in twee fasen:

- Fase 1 (2026): Versterking minimapas
Vorbereiding implementatie brede stadspas (koopas)
Toevoegen van regelingen
- Fase 2 (2027): Introductie brede stadspas (koopas)

1. Versterking van de minimapas

Vooruitlopend op de transitie naar de brede stadspas worden stappen gezet om de ZoetermeerPas als minimapas te verbeteren. Daarvoor worden de tegoeden anders ingericht om gezinnen meer vrijheid te geven in de bestedingsdoelen. We komen hiermee tegemoet aan de wensen van pashouders. Er wordt een koppeling gemaakt met Stichting Leergeld door hun aanbod voor schoolspullen en kleding beschikbaar te stellen via de ZoetermeerPas¹. Op die manier is het voor ouders/kinderen eenvoudiger om gebruik te maken van het aanbod. In onderstaande tabel worden de huidige tegoeden en de nieuwe voorgestelde tegoeden weergegeven (was-wordt).

Tabel 1 - Nieuw inrichting tegoeden ZoetermeerPas 2027	
WAS (pasjaar 2026)	WORDT (pasjaar 2027)
Kind Sport Cultuur en Educatie Kind € 250	Kindtegoed Sport, Cultuur, Vervoer, Educatie, Leermiddelen Tegoed Kind Basisonderwijs € 300 Tegoed Kind Voortgezet Onderwijs € 400
Volwassene Sport, Cultuur, Educatie Volwassene € 192	Volwassene Sport, Cultuur, Educatie Volwassene € 192 (inclusief € 25 OV tegoed)
Zwemles tegoed ABC € 306 per jaar, voor 3 jaar	Zwemles ABC Voucher € 650 voor 2 jaar (eenmalig)
Bibliotheek tegoed € 69,50	Bibliotheek voucher ter waarde van € 69,50
Uitjes Kind € 60 Volwassen € 38	Actiepakket uitjes Gratis actiepakket en (kortings)acties op de brede stadspas voor kinderen en volwassenen

- *Nieuwe inrichting kindtegoed*

Op dit moment biedt de ZoetermeerPas een aanbod aan kinderen voor sport, cultuur, educatie, zwemles en bibliotheek. Voor voorzieningen die buiten de ZoetermeerPas vallen, kunnen kinderen uit minimagezinnen in aanmerking komen voor ondersteuning via de kindpas van Stichting Leergeld (bijvoorbeeld sportattributen, schoolspullen, gratis fiets, gratis computer/laptop). Met Leergeld is overeengekomen om kleding en schoolspullen via de ZoetermeerPas te bieden. Dit zijn eenvoudige jaarlijks terugkerende regelingen die als tegoed direct beschikbaar kunnen komen bij toekenning van de Zoetermeerpas.

De nieuwe inrichting van het kindtegoed ziet er als volgt uit:

¹ Naast de ZoetermeerPas en de schoolspullen en tweedehandskleding via Leergeld, kunnen kinderen uit minimagezinnen ook in aanmerking komen voor een aanvullende bijdrage voor o.a. een verjaardagsbox of contributie voor een sportvereniging.

- Vrije bestedingsruimte tussen bestedingsdoelen voor sport, cultuur, bibliotheek en uitjes met een maximumbedrag voor kleding², schoenen, schoolspullen, sportkleding en OV;
- Onderscheid in een kindtegoed dat rekening houdt tussen kinderen in het basisschoolonderwijs en kinderen in het voortgezet onderwijs.
- In plaats van een eenmalig uitjesbudget, kunnen kinderen (en volwassenen) het hele jaar door profiteren van gratis acties of kortingen op de Stadspas (bijvoorbeeld dagjes uit of sportclinics).

- *Zwemregeling A, B, C diploma*

De huidige zwemregeling biedt de mogelijkheid om een zwemdiploma A, B en C in 3 jaar te halen, terwijl het landelijk gemiddelde 2 jaar is. De huidige zwemregeling leidt in de praktijk tot hoge administratieve lasten voor zwemaanbieders en biedt onvoldoende prikkels om zwemlessen structureel te volgen, met relatief veel verzuim als gevolg.

De nieuwe zwemregeling wordt daarom vereenvoudigd. In overleg met zwemaanbieders is gekozen voor een beter uitvoerbare opzet die aansluit bij de praktijk, duidelijker is voor pashouders, bijdraagt aan regelmatige deelname aan zwemlessen en minder uitval.

2. Introductie van een kooppas

De voorbereiding van de kooppas start in 2026. Er wordt gezorgd voor een nieuw imago. De grootste stappen in het aanbod worden gezet door nieuwe aanbieders, kortingen en actiepakketten aan de pas toe te voegen, wat continu wordt uitgebreid.

De voorbereiding omvat verder:

- de ontwikkeling van een nieuw beeldmerk;
- een brede campagne voor bekendheid;
- een marketing- en communicatiestrategie per gebruikersgroep;
- de lancering en verkoop van de pas.

Tarief van de stadspas

In het Ontwerp gaan we uit van diverse doelgroepen met bijbehorende tarieven per pas:

- Volwassenen en kinderen tot en met 17 jaar uit minimahuishoudens (tot 120% van het sociaal minimum) ontvangen de Stadspas gratis;
- Standaardtarief volwassenen: € 40,00;
- Standaardtarief kind tot en met 17 jaar: € 12,50;
- Standaardtarief studenten: € 15,00;
- Standaardtarief vrijwilliger(s)organisaties: € 10,00.

Een stadspas heeft een geldigheidsduur van één jaar en kan jaarlijks worden aangeschaft. Het uitgangspunt is dat een koper minimaal twee keer het betaalde tarief uit zijn pasgebruik haalt. Dit is gebaseerd op ervaringen van andere steden.

3. Verkenning en toevoegen van specifieke regelingen

Andere gemeenten met een kooppas hebben regelingen, zoals de vrijwilligerswaardering en de mantelzorgwaardering, gekoppeld aan hun brede stadspas. Het koppelen van meer regelingen aan de Stadspas biedt mogelijkheden om de businesscase te versterken, maar ook duidelijke uitvoeringsvoordelen. Hierdoor ontstaat één duidelijk toegangspunt voor inwoners. Dit vermindert het aantal losse aanvragen en processen, maakt het gebruik eenvoudiger en de uitvoering overzichtelijker. Op termijn leidt dit tot minder administratieve lasten en lagere uitvoeringskosten. In 2026 wordt verder verkend welke andere doelgroepen, regelingen en producten vanuit de gemeente op de pas kunnen worden ingezet.

² Bij kleding gaat het nu ook om nieuwe kleding in plaats van alleen tweedehands via de kledingbank.

Digitale inclusie³

De Stadspas werkt primair digitaal⁴. Communicatie, het beheer van tegoeden en de afhandeling van acties en regelingen verlopen zoveel mogelijk online via een gebruikers- en aanbiedersportal. Aanbieders kunnen met een speciale app of kassasysteem deelnemen. Gemeente Zoetermeer werkt momenteel aan een generieke digitale infrastructuur zoals alle gemeenten dat doen in het kader van Europese wetgeving ([Digital Decade](#)). Inwoners zullen eenvoudig via het gemeentelijk portaal makkelijker toegang krijgen tot de producten en diensten van de gemeente. Door de Stadspas hierin de toekomst aan te koppelen draagt dit bij aan een overzichtelijk, toegankelijk en kwalitatief betere informatievoorziening en dienstverlening. Dit verhoogt het gebruikersgemak.

Afdoening Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers

In het voorjaar is de Perspectiefnota 2026 besproken in de raad. De raad heeft een motie aangenomen die raakt aan de brede stadspas. De motie is als volgt verwerkt:

Voor de ruim 10.000 vrijwilligers die zich inzetten voor de Zoetermeerse samenleving en hun organisaties, wil het college de mogelijkheid creëren om de Stadspas tegen een gereduceerd tarief aan te schaffen. Op de Stadspas komen specifieke aantrekkelijke acties voor vrijwilligers (zoals dagtochten, workshops, horeca-aanbod, wellness-producten). Dit komt in de plaats van de huidige vrijwilligerswaardering van € 3 per vrijwilliger. Vrijwilligers kunnen met de Stadspas meer activiteiten doen en profiteren van een uitgebreid pakket aan acties.

Het voorstel is om de Stadspas aan te bieden aan vrijwilligers met een korting van 75%: de pas kost dan € 10. De meerwaarde voor de vrijwilliger is dat hij of zij minimaal het dubbele van de aanschafprijs van de pas benut, namelijk € 80 (2 × € 40). De kosten voor de gemeente bedragen € 16,70 per pas.

Tabel 2 – Tarief vrijwilligers

Aanschafprijs per pas per vrijwilligers (inclusief korting)	Realistisch aantal vrijwilligers die de pas kopen op basis van de aanschafprijs *)	Kosten per pashouder voor de gemeente	Saldo gemeente (inclusief overheveling budget vrijwilligerswaardering ad € 30.000)
€ 10	2.200	€ 16,70	€ 15.260

*) Onderbouwing: Toen de Dordtpas aan vrijwilligers werd aangeboden met 50% korting, schaften ca. 500 van de 10.000 vrijwilligers het aan (of kregen het via de eigen vrijwilligersorganisatie). Toen de prijs voor vrijwilligers werd verlaagd naar € 10 (75% korting), liep dat aantal op naar boven de 2.000.

Beoogd effect

Met dit voorstel zet de gemeente Zoetermeer een belangrijke stap in de doorontwikkeling van de ZoetermeerPas voor alleen minima naar een brede stadspas voor alle inwoners en bezoekers. Het stigma van een 'armoedepas' verdwijnt. De Stadspas vergroot de toegang tot sport, cultuur, vrijetijdsbesteding en gemeentelijke regelingen. De pas draagt zo bij aan meedoen en kansengelijkheid en zet het aanbod aan voorzieningen die Zoetermeer rijk is nadrukkelijk in de spotlights. Het gebruik van voorzieningen stimuleert meer bezoekers en levert voor lokale aanbieders meer omzet op.

De koppeling met Stichting Leergeld verruimt de bestedingsdoelen van het kindtegoed voor de minimadoelgroep. Voor kleding of schoolspullen hoeven gezinnen niet meer een aparte aanvraag bij Stichting Leergeld in te dienen. Deze bijdrage komt automatisch op het tegoed van Zoetermeerpashouders te staan. Hiermee worden intakeprocessen vereenvoudigd en samengebracht. Dit bevordert het gebruik van de huidige minimapas. Met de nieuwe zwemregeling worden pashouders gestimuleerd om de zwemles consistent te volgen en niet te

³ Digitale inclusie betekent dat iedereen kan deelnemen aan de steeds digitalere samenleving, door barrières zoals gebrek aan toegang, vaardigheden, apparaten of ondersteuning weg te nemen, zodat niemand wordt buitengesloten bij digitale diensten en informatie.

⁴ Pashouders die dat willen, kunnen een fysieke pas aanvragen.

verzuimen en is de administratieve last voor zwemaanbieders verminderd ten opzichte van de huidige regeling.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

Voorstel:

1. De ZoetermeerPas door te ontwikkelen naar een brede stadspas conform het Ontwerp Brede Stadspas Zoetermeer, met de kernpunten:
 - a. Versterking van de minimapas;
 - b. Uitbreiding van het (kortings)aanbod en het activiteitenpakket;
 - c. Met ingang van 2027 de kooppas te lanceren;
 - d. Het verkennen en het toevoegen van regelingen aan de Stadspas;
2. De vrijwilligerswaardering te koppelen aan de Stadspas;
3. De inrichting van de tegoeden voor de minimadoelgroep met ingang van 2027 te wijzigen en daarbij:
 - a. Het kindtegoed op de ZoetermeerPas te verbreden met een tegoed voor schoolspullen en kleding;
 - b. Voor het kindtegoed twee leeftijdsgroepen te maken, elk met een eigen maximumbedrag per kind per jaar verdeeld naar:
 - i. Kind basisonderwijs;
 - ii. Kind voortgezet onderwijs;
 - c. De nieuwe zwemregeling (A-B-C Diploma) vast te stellen;
4. In 2029 - twee jaar na introductie - een brede evaluatie van de brede stadspas te doen waarin gerapporteerd wordt over de ervaringen met de Stadspas, de ontwikkeling van de kosten en de mogelijkheden voor structurele financiële dekking;
5. De volgende budgetten beschikbaar te stellen voor de realisatie van de brede stadspas en de verruiming van de vrije bestedingsruimte van de minimategoeden:
 - a. Het budget voor de minimategoeden in programma 1 te verhogen met € 60.000,- in 2027, oplopend tot structureel € 245.000,- vanaf 2031 en verder;
 - b. Een budget beschikbaar te stellen voor de ontwikkeling en uitvoering van de brede stadspas in programma 1 voor een bedrag van € 270.000,- in 2026, oplopend tot structureel € 585.000,- vanaf 2029 en verder;
6. De inkomsten van de verkoop van de brede stadspas op te nemen in programma 1 voor een bedrag van € 90.000,- in 2027, oplopend tot structureel € 230.000,- vanaf 2029 en verder;
7. Het verschil tussen lasten en baten als volgt te dekken:
 - a. Een bedrag van € 125.000,- vanaf 2026 structureel te dekken binnen de huidige begroting voor de Zoetermeerpas in programma 1;
 - b. De uitgaven voor de vrijwilligerswaardering in programma 2 vanaf 2027 structureel te verlagen met € 30.000,-;
 - c. De uitvoeringskosten van Stichting Leergeld vanaf 2027 structureel te verlagen met € 15.000,-;
 - d. Het overige verschil tussen lasten en baten á € 145.000,- in 2026, oplopend tot structureel € 430.000,- vanaf 2029 en verder ten laste te brengen van het begrotingssaldo.
8. De uit dit besluit voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen;
9. Motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers als afgedaan te beschouwen.

Argumenten

1.1 Een brede stadspas voor alle inwoners maakt meedoen makkelijker

Zoetermeer heeft een breed aanbod van maatschappelijke, culturele, sportieve en recreatieve activiteiten. We willen graag dat zoveel mogelijke inwoners aan deze activiteiten meedoen. Ook inwoners met een laag inkomen. Ervaring in andere steden leert dat een stadspas de deelname aan aangeboden activiteiten bevordert. Zo is de stadspas te zien als een instrument om maatschappelijke participatie, bestaanszekerheid en gelijke kansen te bevorderen.

1.2 Door het verbreden van de doelgroep verdwijnt het stigma van een 'armoedepas'

In de huidige vorm wordt de ZoetermeerPas vooral gezien als een voorziening voor minima. Inwoners ervaren de pas nu als een symbool van armoede, wat belemmerend kan zijn voor het gebruik ervan. Door de doelgroep van de pas te verbreden en het aanbod van het activiteitenpakket te vergroten, wordt dit negatieve imago doorbroken.

1.3 Een brede Stadspas werkt verbindend en draagt bij aan de profilering van Zoetermeer

Zoetermeer is de plek! Onze stad heeft veel te bieden — en juist dát willen we met iedereen delen. Een Stadspas laat zien wat Zoetermeer in huis heeft én stimuleert inwoners om meer mee te doen. Het moet een pas van ons allemaal worden. We zien dat de meeste gemeenten in de New Town Alliantie een brede stadspas hebben die bijdraagt aan inwonersparticipatie en de lokale economie.

1.4 Een brede stadspas stimuleert de lokale economie

De kortingen en acties die in samenwerking met bedrijven en organisaties in de stad zullen worden aangeboden, zorgen voor kansen voor lokale ondernemers. Zij kunnen die benutten door speciale acties en aanbiedingen beschikbaar te stellen op de pas. Ondernemers zullen op deze wijze meer bezoeken genereren en worden gestimuleerd om maatschappelijk verantwoord te ondernemen.

1.5 Een aantrekkelijk pakket aan acties en kortingen is bepalend voor het succes van een stadspas

Een aantrekkelijk pakket bestaat in ieder geval uit: musea, theaters, bibliotheek, toeristische attracties, dagtochten, sportverenigingen, zwembaden, horeca en uniek aanbod uit de regio. Madurodam, Blijdorp, maar ook lokale partners als Snowworld en De Boerderij zijn enthousiast over de mogelijkheden die de pas biedt. In het verdere proces blijven we netwerkpartners en andere partijen betrekken. Zo wordt voor een aantrekkelijke Stadspas gezorgd.

2.1 Het brede karakter van de Stadspas maakt de pas inzetbaar voor verschillende doelgroepen die de pas kunnen benutten

Een stadspas biedt veel mogelijkheden en functionaliteiten voor het brede publiek en specifieke doelgroepen. Vrijwilligers vormen een onmisbaar fundament voor een sterke sociale basis in de stad. Voor de circa 10.000 vrijwilligers actief in Zoetermeer biedt de Stadspas een scala aan kortingen en acties. Hetzelfde geldt voor studenten, kinderen en ouderen.

3.1 Met het herinrichten van de tegoeden wordt het gebruik van bestaande regelingen gestimuleerd en bieden we minima meer bestedingsvrijheid

Daarmee sluiten we beter aan op de wensen en ervaringen van pashouders zoals uit het onderzoek naar voren is gekomen. Het college verwacht dat dit meer mensen bereikt en helpt om niet-gebruik van regelingen te voorkomen. De keerzijde hiervan is dat middelen mogelijk voor andere doeleinden (zoals kleding) worden ingezet, waardoor de raad minder directe invloed heeft op het realiseren van het beoogde doel. Het past bij het uitgangspunt van vertrouwen en maatwerk uit de Participatiewet in Balans.

3.2 Met het vergroten van het bereik onder minima sluiten we aan bij de ambitie in de programmalijn 'Bereik' uit de [Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid 2026-2029](#)

4.1 Een brede evaluatie na twee jaar biedt de mogelijkheid om te rapporteren over de opgedane ervaring in de Zoetermeerse praktijk en de aanpak van de Stadspas nader te bepalen

Ervaringen van andere stadspassen laten zien dat met het verbreden van de pas en tegoeden, het gebruik van tegoeden en regelingen flink zal stijgen en we zo inwoners beter kunnen ondersteunen. Deze maatschappelijke baten hebben financiële gevolgen voor ons als

gemeente. De evaluatie biedt de raad de mogelijkheid om een besluit te nemen over het vervolg.

9.1 Er is een voorstel voor uitvoering van motie 2506-64 Brede stadspas voor alle vrijwilligers

Met het koppelen van de vrijwilligerswaardering aan de Stadspas wordt de mogelijkheid voor vrijwilligers gecreëerd om de Stadspas tegen een gereduceerd tarief aan te schaffen. Zij kunnen met de Stadspas activiteiten doen en profiteren van een uitgebreid pakket aan acties.

Kanttekeningen

1.1 De ambitie van de brede stadspas is een traject dat lange adem vraagt

Het ontwerp van de brede stadspas gaat uit van een visie over hoe de ZoetermeerPas wordt doorontwikkeld naar een pas voor alle inwoners van Zoetermeer. Dit is een proces van lange adem waar we stapsgewijs naartoe werken. We blijven voortdurend werken aan een efficiënte en effectieve uitvoering naar pas met een aantrekkelijk aanbod die ook veelvuldig gebruikt wordt.

1.2 Het succes van een brede stadspas staat of valt bij de kwaliteit van het (kortings)aanbod

Het is daarom nodig om eerst een kwalitatief en divers aanbod te realiseren voordat de pas wordt gelanceerd. Dat doen wij in 2026, vóór de lancering van de kooppas in 2027. De ervaring leert dat bij voldoende pashouders, en dus vraag, andere aanbieders snel volgen. De stadspasleverancier beschikt over een ervaren aanbodmanagementteam dat gericht contact zoekt met beoogde lokale ondernemers, regionale en landelijke partners. Daarna blijven we het aanbod doorontwikkelen en uitbreiden.

1.3 De pas is moeilijk verkoopbaar

Het uitgangspunt bij een kooppas is dat de koper van een pas minstens twee keer het aanschafbedrag uit het gebruik van de pas haalt. Dit starttarief is conform het advies van de stadspasleverancier en is in lijn met de gangbare tarieven van andere startende gemeenten. Bij het uitbreiden van het aanbod kan de verkoopprijs eventueel hoger worden. Voorbeeld: de Dordtpas en Rotterdampas hebben hun verkooptarieven gedurende enkele jaren stapsgewijs verhoogd.

1.4 Het toevoegen van meer regelingen zal impact hebben op andere processen binnen de gemeentelijke organisatie

Met het toevoegen van meer regelingen kunnen uitvoeringsprocessen, (subsidie)relaties en financieringsstromen wijzigen. Daarom vindt afstemming plaats binnen een multidisciplinaire projectteam. Ook wordt een coördinator aangesteld om de diverse onderdelen van de Stadspas te managen en afdelingsoverstijgend te werken.

2.1 Het verwachte gebruik van de Stadspas door vrijwilligers(organisaties) blijft gering

Daarom wordt de pas beschikbaar gesteld tegen een (sterk) gereduceerd tarief. Daarnaast wordt ingezet op gerichte communicatie over de voordelen van gratis acties voor vrijwilligers.

3.1 en 5.1 Door de nieuwe inrichting van de tegoeden op de ZoetermeerPas kunnen het bereik (aantal personen) en het gebruik per persoon (uitnuttingspercentage) van de tegoeden sneller en harder stijgen dan verwacht.

Bij de kosten-batenanalyse is rekening gehouden met een indicatief (voorzichtig) bereik en uitputtingspercentage. Een stijging in het uitnuttingspercentage van 7% per jaar acht het college reëel. De feitelijke uitputting van de minimategoeden kan er anders uitzien. Wanneer deze toename groter blijkt dan voorzien, kan het risico worden beheerst door opnieuw naar de hoogte van de tegoeden te kijken. Een optie voor bijsturing is het herzien van de tegoeden op de pas binnen het beschikbare budget.

5.2 De gemeente heeft een grote bezuinigingsopgave

De inkomsten van de gemeente Zoetermeer dalen vanaf 2026 door een nieuwe methode van verdeling van de algemene uitkering (het gemeentefonds). Gezien de onzekerheid in inkomsten moeten keuzes worden gemaakt en is behoedzaamheid gewenst. Bij alle uitgaven die we doen, moeten we bewust zijn van de mogelijke gevolgen ervan op onze meerjarige structurele begroting. De komende jaren is sprake van een negatief begrotingssaldo, uitgaven zijn groter dan inkomsten, waardoor het financieel perspectief verder verslechtert. De raad wordt over de financiële ontwikkeling geïnformeerd in de P&C-cyclus.

Financiën

De financiële doorontwikkeling naar een brede stadspas en meer vrij bestedingsruimte van de minimabudgetten brengt incidentele en structurele kosten met zich mee (voor personeel, communicatie en vergoeden van kortingen bij aanbieders). Daar tegenover staan opbrengsten uit de verkoop. Bij het berekenen van de kosten-batenanalyse wordt een aantal aannames gedaan, waaronder over het standaardtarief, de groei van kopers, het pasgebruik door minima (uitnutting) en de hoogte van de opbrengsten. Het college legt een voorstel neer voor de structurele financiële dekking van het exploitatiesaldo op de korte en lange termijn.

Kosten verkoop brede stadspas

De kosten voor het doorontwikkelen van de brede stadspas staan weergegeven in tabel 3. Deze bestaan uit personeelskosten⁵ van € 100.000 in 2026, oplopend tot structureel € 250.000,- in 2029 en verder; communicatie en marketing van € 70.000,-, en vergoedingen aan aanbieders op verleende kortingen van € 100.000,- in 2026 oplopend naar structureel € 300.000,- in 2029 en verder.

Tabel 3 – overzicht kosten verkoop brede stadspas

	Kosten	2026	2027	2028	2029
1	Personeelskosten	€ 100.000	€ 250.763	€ 250.763	€ 250.763
2	Beeldmerk campagne (communicatie & marketing)	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000	€ 35.000
3	Vergoedingen aanbieders op verleende kortingen	€ 100.000	€ 182.854	€ 230.276	€ 297.849
Totaal		€ 270.000	€ 503.617	€ 551.039	€ 583.612

Opbrengsten verkoop brede stadspas

De opbrengsten staan weergegeven in tabel 4. De hoogte van de opbrengsten is afhankelijk van het aantal keren dat de pas wordt verkocht, en de prijs⁶ van de pas. Hierbij is uitgegaan van een schatting op basis van ervaringen in andere gemeenten zoals de gemeente Dordrecht met de Dordtpas. Uitgangspunt is een geleidelijke verhoging van de verkoopprijs naarmate de waarde van de pas stijgt. De opbrengsten bedragen € 90.000 in 2027 oplopend naar € 230.000,- in 2029 en verder.

Tabel 4 – overzicht opbrengsten verkoop brede stadspas

	Opbrengsten	2026	2027	2028	2029
4	Opbrengsten verkoop stadspas	€ -	€ 90.000	€ 156.250	€ 230.000
Totaal opbrengsten			€ 90.000	€ 156.250	€ 230.000

Wijziging van de inrichting van de minimategoeden (huidige ZoetermeerPas)

Het wijzigen van de inrichting van de minimategoeden op de ZoetermeerPas heeft invloed op de mate waarin de toegekende tegoeden worden benut. Het totale uitnuttingspercentage ligt momenteel rond de 26%. Dit betekent dat ca. 26% van de tegoeden die via de huidige

⁵ Onder Personeelskosten vallen het bekostigen van projecturen in 2026 en vanaf 2027 de salariskosten van een stadspascoördinator en het uitbreiden van het stadspasteam (uitvoering).

⁶ Zie tabel 4 in het Ontwerp (bijlage 1).

ZoetermeerPas zijn toegekend aan minima daadwerkelijk wordt uitgegeven. Voor kinderen ligt de uitnutting op ca. 33%.

Het college stelt voor om kinderen in de minima de mogelijkheid te geven om de tegoeden breder in te zetten (zogenoemde “verruimen vrije bestedingsruimte”). Op basis van ervaringen bij andere gemeenten is de verwachting dat meer vrije bestedingsruimte van de tegoeden ervoor zal zorgen dat het uitnuttingspercentage binnen deze doelgroep op de langere termijn op zal lopen. Tegoeden voor de volwassenen blijven vooralsnog ongewijzigd, waardoor het benuttingspercentage voor deze groep naar verwachting op het huidige niveau blijft.

Wij gaan ervan uit dat het uitnuttingspercentage voor kinderen in de minima gestaag oploopt met 7%-punt per jaar, tot 54% in 2029. De uitgaven voor volwassenen in de minima stijgen naar verwachting met ca. 13% in 2029 t.o.v. 2026 omdat wordt aangenomen dat een grotere bekendheid van de pas zal leiden tot meer gebruik onder volwassenen in de minima (aanzuigende werking).

De budgettaire gevolgen zijn opgenomen in tabel 5.

Tabel 5 – Meerkosten minimategoeden

Uitnutting minimategoeden	2026	2027	2028	2029
Uitnuttingspercentage (kinderen)	33%	40%	47%	54%
Kinderen	€ 410.740	€ 444.270	€ 530.836	€ 619.853
Volwassenen	€ 273.082	€ 299.250	€ 304.000	€ 308.750
Totaal:	€ 683.822	€ 743.520	€ 834.836	€ 928.603
Ontw. Saldo huidig:	€ -	€ -59.698	€ -151.014	€ -244.781

Exploitatiesaldo

In tabel 6 staan de meerjarige financiële effecten van de verkoop van de brede stadspas en de verwachte stijging van het gebruik van de minimategoeden gesaldeerd weergegeven.

De financiële kosten-batenanalyse van de doorontwikkeling naar een brede stadspas levert een negatief exploitatiesaldo op van ca € 415.000,- in 2027, aflopend tot structureel € 355.000 - vanaf 2029. Dit is een saldering van de kosten in tabel 3 en de inkomsten in tabel 4. Het tekort ontstaat vooral door de beheerkosten van de brede pas voor een grotere doelgroep (personeel en communicatie) en de vergoedingen voor kortingen, waarvoor geen extra inkomsten tegenover staan.

De kosten voor het gedeeltelijk verruimen van de bestedingsruimte van de minimategoeden bedragen € 60.000,- in 2027, oplopend tot structureel € 245.000,- vanaf 2029 (zoals ook weergegeven in tabel 5).

Per saldo bedragen de meerkosten € 270.000,- in 2026 oplopend naar structureel € 600.000,- vanaf 2029 en verder.

Tabel 6 – meerjarig saldo verkoop brede stadspas & herinrichting minimategoeden

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Saldo business case Verkoop brede stadspas ⁷	€ -270.000	€ -413.617	€ -394.789	€ -353.612
Saldo gedeeltelijke verruiming (vrij besteedbaar tegoed) minimategoeden ⁸	€ -	€ -59.698	€ -151.014	€ -244.781
Totale financieringsbehoefte	€ -270.000	€ -473.315	€ -545.803	€ -598.393

⁷ Saldering van de kosten in tabel 3 en de inkomsten in tabel 4.

⁸ Uitkomst tabel 5.

Financiële dekking

In tabel 7 zijn de financiële dekkingsmiddelen weergegeven:

Tabel 7 – overzicht dekkingsmiddelen

Dekkingsmiddel	2026	2027	2028	2029
Vrijwilligerswaardering	€ -	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Besparing uitvoeringskosten Stichting Leergeld	€ -	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Huidige begroting Zoetermeerpas (Programma 1)	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Totaal aan dekkingsbronnen:	€ 125.000	€ 170.000	€ 170.000	€ 170.000
Nog te dekken financieringsbehoefte:	€ -145.000	€ -303.315	€ -375.803	€ -428.393

Deze dekkingsmiddelen bestaan uit de volgende maatregelen:

1. Overheveling van de middelen voor de vrijwilligerswaardering, structureel € 30.000,-
2. Een besparing op de uitvoeringskosten van Stichting Leergeld € 15.000,-
3. Aanwending bestaand budget voor de ZoetermeerPas € 125.000,-
4. Het restant is € 145.000,- in 2026 oplopend tot structureel € 430.000,- vanaf 2029 en verder. In de programmabegroting 2026-2029 is geen dekking beschikbaar voor deze uitgaven. De verhoging wordt daarom ten laste van het begrotingssaldo gebracht. Dit vergroot de eerdergenoemde bezuinigingsopgave. Bij de Perspectiefnota 2027 wordt uw raad in de gelegenheid gesteld om een integrale afweging te maken.

Financiële risico's

Er zijn twee aparte financiële risico's m.b.t. de minimaregelingen die wij hieronder toelichten. Dit betreft het aantal mensen dat de pas gebruikt (bereik), en het bedrag dat per persoon wordt besteed (uitnuttingspercentage).

Er bestaat een financieel risico dat grotere naamsbekendheid van de ZoetermeerPas en meer bestedingsruimte in de tegoeden ertoe leidt dat er door meer mensen aanspraak wordt gemaakt op de minimaregelingen die via de Stadspas worden aangeboden (een groter bereik). Het aantal mensen dat gebruik maakt van de minimaregeling loopt dan verder op dan geschat. Als deze werking sterker blijkt dan voorzien, is het verlagen van de tegoeden op de pas een optie om de uitgaven aan te passen aan het beschikbare budget. Deze ontwikkeling wordt gemonitord en uw raad wordt hierover in de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd.

Het uitgangspunt is dat een meer bestedingsruimte van de minimategoeden leidt tot hogere uitgaven per gebruiker (uitnuttingspercentage). In dit voorstel wordt voor de kinderen gerekend met een stijging van het uitnuttingspercentage met 7% per jaar naar 54% in 2029. Deze stijging kan echter sneller en sterker optreden dan verwacht. Elke toename van 10%-punten resulteert in een structurele kostenstijging van circa € 120.000,-. Een optie voor bijsturing kan zijn om de tegoeden op de pas te herzien binnen het beschikbare budget.

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Dit voorstel is tot stand gekomen vanuit participatief onderzoek. We blijven in gesprek met pashouders, (potentiële) aanbieders, interne en externe stakeholders.

De communicatieaanpak is tweeledig, enerzijds gericht op de minima en andere doelgroepen zoals vrijwilligers en anderzijds op de Stadspas.

- Begin 2026 wordt ingezet op intensieve communicatie richting minima, met aandacht voor anderstaligen, over de mogelijkheden van de pas en de aanvraagprocedure. Communicatie

via nieuwsbrieven, mail en maatschappelijke partners maken hier onderdeel van uit. Daarnaast zal Citymarketing ter voorbereiding op de brede stadspas de merkcampagne ontwikkelen waarbij de Stadspas een nieuwe naam, huisstijl en logo krijgt.

- De campagne voor de Stadspas start eind 2026. Voor elke doelgroep – minima, gezinnen met kinderen, jongeren en studenten, en 65-plussers – wordt breed ingezet via diverse kanalen, waaronder bioscoopreclame, outdoor reclame, advertenties (on- en offline), promotie via sportclubs, scholen en samenwerking met maatschappelijke partners.
- Pashouders worden in 2026 persoonlijk geïnformeerd over de overgang van de minimapas naar de Stadspas vanaf 2027.
- In de loop van 2027 vindt een vervolgcampagne plaats om de naamsbekendheid te vergroten en de aanschaf van de Stadspas te stimuleren. Vanaf 2028 is er doorlopende communicatie-inzet op zichtbaarheid en naamsbekendheid bij inwoners, bezoekers en partners.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Zoetermeer wil een stad zijn waarin iedereen kan meedoen, ook inwoners met een handicap of beperking. Goede toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn daarom een belangrijk uitgangspunt bij deelname aan acties en activiteiten. Aanbieders, zoals bedrijven, horeca en verenigingen, worden hier actief op gewezen en gestimuleerd om hier rekening mee te houden.

Rapportage en evaluatie

Over de voortgang wordt gerapporteerd in het kader van de Actieagenda Financiële Bestaanszekerheid. En daarnaast via de (halfjaarlijkse) rapportage Projecten en programma's en de P&C-cyclus. In 2029 volgt een brede evaluatie van de Stadspas. Met de opbrengst hiervan kan de raad een besluit nemen over het vervolg.

Planning

Na besluitvorming van uw raad zal een nieuw project worden gestart met een projectteam volgens de Zoetermeerse werkwijze voor projectmatig werken en starten we met de doorontwikkeling.

Fase 1 (2026): Voorbereiding implementatie Stadspas

Fase 2 (2027): Introductie Stadspas